

ELFSTEDENTOCHT 1995/1996

Om mensen buiten Friesland duidelijk te maken dat het ernst was (en is) met de voorbereidingen van het Elfstedentochtcomité, vinden wij het noodzakelijk om enige achtergrondinformatie hieromtrent te verschaffen. Wij meenden dit het best te doen door u, niet Friezen, inzage te geven in ons logboek.

8 september 1995: Landbouwer Jelle Mollema heeft een grijsblauwe fiepfapper op zijn akker waargenomen. Mollema ziet hierin een voorteken van een strenge winter.

2 oktober 1995: In Oude Pekela heeft een Groningse student spontaan het Friese volkslied aangeheven. In deze vergissing zien insiders het bewijs dat over enkele maanden Friesland volop in de nationale belangstelling zal komen te staan.

15 oktober 1995: Boer Tjeerd Tjepkema vermeldt dat hij een oom heeft met wintertenen. In zijn familie zou sinds jaar en dag de volgende “waarheid” worden gebezigd: “Als de wintertenen steken bij oom Arie krijgen we beslist een koude januari”.

20 oktober 1995: De voorzitter van de meteorologische afdeling van het comité; ingenieur Jan Alma geeft een ijSCOVENTER uit Franeker de opdracht vanaf heden t/m 31 december dagelijks het verschil in temperatuur te meten tussen waterijs en roomijs. Alma's grootvader zou altijd beweerd hebben dat, wanneer het verschil tussen deze beide ijSCO's meer dan tweed graden bedraagt, in januari een strenge vorstperiode te verwachten valt.

5 november 1995: In de wei van veeboer Wiebe Wiebinga is de lokroep gehoord van de vale rietschors. Deze vogel, die zijn broedplaats heeft in Lapland, kan een voorbode zijn van een langdurige strenge winter.

6 december 1995: Bij wijze van Sinterklaassurprise zegt de secretaris van het Elfstedentochtcomité dat hij na jaren wetenschappelijk onderzoek het verschil heeft ontdekt tussen ijs-ijs en sneeuw-ijs; ijs-ijs schijnt een hardheidsgraad te hebben van 82 flop op de schaal van Nooitgedagt en sneeuw-ijs van slechts 60 tot 65 flop.

28 december 1995: De eerste strenge tot zeer strenge vorst valt in. In Friesland worden de eerste slachtoffers geregistreerd van de zogenaamde elfstedenkoorts, tijdens welke een plotselinge temperatuursverhoging optreedt bij de patiënt als deze iemand met Friese doorlopers op straat ziet.

2 januari 1996: De eerste vergaderingen van de Elfstedenraden vinden plaats. Men besluit eenstemmig tijdens deze avonden geen Beerenburg te nuttigen maar –om alvast in de stemming te komen- uitsluitend “koek en zopie”.

6 januari 1996: De eenden die zich in de wakken onder de bruggen bevinden worden met “vereende” krachten uit het water gevestigd en naar elders overgeplaatst. Tevens is plastisch chirurg Dr. Arie Flepma uit Dokkum aangetrokken om de ijstransplantatie in de wakken deskundig en zo onzichtbaar mogelijk aan te brengen. De commissie meldt tevens zijn eerste slachtoffer; tijdens de actie “Weg eend” is fierljepper Arie Palema jammerlijk verongelukt. Palema was namelijk in zijn enthousiasme om assistentie te verlenen met zijn polsstok in het bewuste eendenwak terecht gekomen en pas enkele uren later –met nog twee eenden onder de arm- onder het ijs vandaan gehaald.

17 januari 1996: Voorzitter Ir. Berend Schaatsma deelt op een persconferentie mee, dat na overleg met de rayonhoofden op zondag 20 januari een beslissing genomen wordt over het al of niet doorgaan van de Elfstedentocht.

20 januari 1996: Voormelde voorzitter, die zich steeds redelijk optimistisch had uitgelaten over het doorgaan van de tocht, deelt na vier uur vergaderen met de rayonhoofden mee dat tot zijn grote spijt de Elfstedentocht tóch geen doorgang kan vinden wegens de vele klûnplaatsen, windwakken en te snel opkomend kwelwater. Tijdens de lezing van het bulletin wordt de voorzitter door zo grote emoties overmand dat hij ter plaatse aan een hartaanval overlijdt.

22 januari 1996: Het comité, in rouwvergadering bijeen te Bolsward, besluit uit piëteit de hele tocht af te gelasten. Tevens wordt besloten om, wegens de spanningen waaraan de comité-leden in deze periode blootstaan, geen Elfstedentochten in Friesland meer te organiseren en uit te kijken naar een geschikte plaats in IJsland, Nova Zembla of Spitsbergen. Met algemene stemmen wordt de voorkeur gegeven aan Nova Zembla omdat die naam het meest Fries klinkt. Tevens besluit men om tot het jaar 2020 jaarlijks in Nova Zembla een alternatieve Elfstedentocht te organiseren en die de naam te geven van: Schaatsma-Memorial-Friëslân-Boppe.

Cor Hazen februari 1996